

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Studená válka

- poprvé užil tento pojem finančník a filantrop Bernard BARUCH
- 9.2. 1946 – J. V. Stalin: „...dokud existuje kapitalismus jsou války nevyhnutelné..“
- 15. 3. 1946 – W. Churchill – projev ve Fultonu – předpověděl rozdělení Evropy na 2 tábory („železná opona“)
- 12. 3. 1947 – **Trumanova doktrína** – vyhlášena oficiálně v americkém kongresu „...nutnost čelit komunistické agresi v zájmu národní bezpečnosti USA“
- aktivní podpora zemí ohrožených komunismem – šlo o Řecko a Turecko
- USA buduje vojenské základny ve Středozezemním moři – vyzbrojování řecké a turecké armády pod dohledem amerických poradců

5. 6. 1947 – **Marshallův plán** – navazoval na poválečnou pomoc UNRRA – USA poskytly evropským zemím nenávratně 3 miliardy dolarů na obnovu hospodářství – SSSR a tzv. lidově demokratické státy účast odmítly (ČSR a Polsko pod nátlakem rovněž)

22. – 27. 9. 1947 – **INFORMBYRO** – představitelé 9 komunistických stran – sovětský ideolog A. A. Ždanov – rozdělení světa do dvou táborů – „tábor imperialistický a protidemokratický a tábor protiimperialistický a demokratický“ (Albánie, Bulharsko, Jugoslávie, Polsko, Československo, Rumunsko, Maďarsko a Finsko + SSSR)

1. vyhrocení **německé** otázky

- 4 okupační zóny – americká, britská, francouzská a sovětská
- 1. 1. 1947 – vytvořena BIZONIE (spojení americké a britské okupační zóny)
- 17. 4. 1948 – připojena i francouzská okupační zóna – TRIZONIE
- VÝCHODNÍ zóna – sovětská – radikální ekonomická a sociální opatření (pozemková reforma, vytváření státního sektoru) - v čele SED (Jednotná socialistická strana Německa) – postupná sovětizace
- 3. 6. 1948 – vytvoření **německého státu ze tří západních okupačních zón** (na základě konference ministrů zahr. věcí USA, VB, Francie, přidal se i Benelux)
- vypracování ústavy a provedení měnové reformy nového německého státu

SSSR – konfrontační opatření – blokáda přístupových cest do západního Berlína

- **1. berlínská krize** – letecký most (letectvo západních velmocí – zásobování Berlína
- květen 1949 – SSSR zrušil opatření – odvolán letecký most (červen)

7. září 1949 – vyhlášena ve Spolkovém sněmu **Spolková republika Německo (Západní Berlín – samostatné postavení)** – 1. prezident: Theodor Heuss

1. spolkový kancléř: Konrád Adenauer

Spolkový sněm: CDU (křesť.-dem.), FDP (Strana svobod. dem.), SPD (soc.-dem.), KPD (kom.)

7. října 1949 – vyhlášena **Německá demokratická republika** – prezident W. Pieck

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

r. 1948 – otevřená roztržka Informbyro v Bukurešti s **Jugoslávií** (J. B. Tito) – spor ukončila až návštěva Chruščova v Bělehradě r. 1955, ale Jugoslávie i nadále jedná samostatně

r. 1949 – založení **RVHP** – součást politické a ekonomické integrace východního bloku protiváha Marshallova plánu

4. 4. 1949 – vznik **NATO** (USA, VB, Kanada, Francie, Benelux, Itálie, Norsko, Dánsko, Island, Portugalsko) – od r. 1952 Řecko a Turecko – od r. 1955 i Spolková rep. Německo

- reakce na přijetí SRN do NATO – 11. – 14. května 1955 **Varšavská smlouva** (Albánie, Bulharsko, Maďarsko, Československo, NDR, Polsko, Rumunsko, SSSR) – **formální potvrzení dvou nepřátelských vojenských bloků.**
 - A. Einstein: „Zničení života ne Zemi se dostalo do mezí technických možností.“
-

2. **Korejská válka** – 25. 6. 1950 – 27. 7. 1953

- na konci 2. sv. války - Korea osvobozena od japonské okupace – rozdělení na severní část (pod kontrolou SSSR) a jižní (USA) – 38. rovnoběžka
 - r. 1947 se sovětská i americká vojska z Koreje stáhla
 - severní Korea – KLDK – Kim Ir-Sen – komunistický režim
 - jižní Korea - Korejská republika – demokratický režim (Li Syn Man)
 - 25. června 1950 – vpád vojsk KLDK do jižní Koreje – cíl- sjednotit
 - okamžitý zásah OSN a USA (účastnilo se 16 států – 90 % Američané – MacArthur)- osvobození Soulu vpád na území KLDK – 1 milion čínských lidových dobrovolníků
 - červenec 1951 – 27. 7. 1953 – poziční válka (38 % rovnoběžka) – po Stalinově smrti dohoda v Pchanmundžongu – stav trvá dodnes
-

50. léta – USA – vlna **mccarthysmu** – vyšetřování pro tzv. neamerickou činnost – hysterické „hony na čarodějnice“ – zastavil v r. 1954 nový prezident Eisenhower

r. 1956 – **Maďarská revoluce** – (Imre Nagy – Janos Kádár) – 24. 10. – 4. 11. obsazení Maďarska Rudou armádou – tvrdé represe

r. 1961 – **2. berlínská krize** – pokus o včlenění Západního Berlína do NDR – 13. 8. 1961 obehnání Západního Berlína zdí – J. F. Kennedy se prohlásil za „Berlíňana“ – přístup SRN do Západního Berlína (starosta W. Brandt) zůstal zachován

říjen – listopad 1962 – **Karibská krize** (od r. 1959 v čele F. Castro – závislost na SSSR – od ledna 1961 přerušeny diplomatické styky s USA)

- duben 1961 – „Zátoka sviní“ – vylodění kubánských emigrantů vyzbrojených a podporovaných USA (pokus o svržení Castra) – SSSR nabídl Kubě pomoc – rozmístění raketových zbraní na Kubě – hrozba přímé americko-sovětské konfrontace – dohoda mezi Chruščovem a Kennedym – SSSR: demontáž raket
- USA se zavázal nepodniknout agresí vůči Kubě a zrušil námořní blokádu ostrova. Následně odsunul americké rakety z Turecka, částečně i z Itálie a Velké Británie.

Důsledek: Kennedy roku 1963 zavražděn v Dallasu
Chruščov – r. 1964 politický pád

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Castro – začal se orientovat na Čínu, podporuje partyzánská hnutí v rozvojových zemích (Latinská Amerika, Angola), až v r. 1968 se Kuba vrací do sovětského tábora.
(Americká základna na Kubě – Guantanamo – po válce americko – španělské – r. 1898 – vyhrály USA – Kuba získala oficiálně samostatnost, ale de facto byla pod patronátem USA - r. 1902 založena základna Guantanamo – v třicátých letech USA osamostatní Kubu - r. 1934 – smlouva USA + kubánská vláda o pronájmu Guantanamo na 99 roků (tj. do r. 2033)

Učebnice:

Čapek V., Pátek J. a kol.: Světové dějiny II. Praha 1993

Kvaček R.: České dějiny II. Praha 1997

Kuklíkovi J. a J.: Dějiny 20. století. Praha 1998

Kohoutková H., Komsová M.: Dějepis na dlani. Olomouc 2007 (2. vyd.)

Atlas: Dějiny 20. století. Praha 2004

Oxfordský atlas moderních světových dějin. Praha 1991

Doporučená literatura:

Filippi A. M.: Dějiny 20. století. Encyklopedie politického, ekonomického a kulturního dění, Praha 1994

Johnson P.: Dějiny 20. století, Praha 2008

Kronika 20. století., Praha 1999

Moynahan B.: Rusko ve 20. století. Praha 1995

Nálevka: Kapitoly z dějin studené války, Praha 1997

Pečenka M., Luňák P. a kol.: Encyklopedie moderní historie. Praha 1998 (2. vyd.)

Plechanovová A., Fiedler J.: Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1941 – 1995, Praha 1997

Zwetter O.: Půlstoletí nejnovějších světových dějin. Brno 1996

Tento studijní materiál byl vytvořen v rámci projektu CZ.1.07/1.1.04/03.0045